

Міністерство освіти і науки України
Інститут мистецтвознавства, фольклористики
та етнології ім. М.Т.Рильського НАН України
Uniwersytet Rzeszowski
Wydział Muzyki
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут мистецтв

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Збірник наукових праць

Випуск 4

Рівне – 2018

Редакційна колегія:

- Сверлюк Я.В.**, доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту мистецтв РДГУ;
Олексюк О.М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики музичного мистецтва Інституту мистецтв Київського університету ім. Бориса Грінченка;
Павелків Р.В., доктор психологічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, академік АН ВШ України, перший проректор Рівненського державного гуманітарного університету;
Пелех Ю.В., доктор педагогічних наук, професор, проректор з **науково-педагогічної та навчально-методичної роботи**;
Вербець В.В., доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту соціології Рівненського державного гуманітарного університету;
Mirosław Dymon Dr. hab., prof. Uniwersytet Rzeszowski wydział muzyki;
Лісова С.В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики професійної освіти Рівненського державного гуманітарного університету;
Малафік І.В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної і соціальної педагогіки та управління освітою Рівненського державного гуманітарного університету;
Дем'янчук О.Н., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики викладання мистецьких дисциплін Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка;
Потапчук Т.М., доктор педагогічних наук, професор, кафедра пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету;
Шевчук С.І., кандидат філологічних наук, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва;
Цюлюпа С.Д., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;
Крижановська Т.І., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;
Сверлюк Л.І., кандидат педагогічних наук, доцент, кафедра пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету;
Буцяк В.І., кандидат педагогічних наук, доцент, кафедра гри на музичних інструментах Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;
Прокопович Т.Ю., кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;
Радковська Л.М., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;
Филипчук М.С., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри естрадної музики Рівненського державного гуманітарного університету.

*Рекомендовано вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 2 від 22.02.2018 р.)*

Мистецька освіта та розвиток творчої особистості : зб. наук. пр. / Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, Uniwersytet Rzeszowski wydział Muzyki, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т, Ін-т мистецтв. – Рівне : Волин. береги, 2018. – Вип. 4. – 396 с.

ISBN 978-966-416-550-8

Збірник наукових праць присвячений актуальним питанням професійної підготовки фахівців мистецького напрямку. Висвітлюються сучасні методологічні підходи розвитку творчої особистості студентів, охарактеризовано особливості музично-педагогічної діяльності.

Для викладачів і студентів мистецьких навчальних закладів, науковців й працівників в галузі музичної педагогіки та мистецтвознавства.

УДК 7.071.5

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I.

Теорія і методологія мистецької освіти

<i>Бурчак І.С.</i> Діагностика сформованості ціннісних орієнтацій майбутніх керівників дитячим ансамблем спортивно-бального танцю.....	6
<i>Іванова Л.І., Іванова Т.В.</i> Особливості початкового етапу фортепіанної підготовки учнів музичних шкіл.....	13
<i>Сверлюк Л.І., Куніцька І.В.</i> Теоретичні основи формування гуманних взаємин у дитячому хоровому колективі.....	19
<i>Лужна Л.М., Радковська Л.М.</i> Робота над поліфонічними творами з учнями-піаністами ДМШ (на прикладі "Нотного зошити А. М. Бах").....	26
<i>Матвійчук А.В.</i> Роль естрадного вокального ансамблю у формуванні професійних навичок майбутніх вчителів музичного мистецтва.....	32
<i>Наулік Н.В.</i> Розвиток навчального інтересу учнів-початківців в класі фортепіано.....	38
<i>Никон О.К., Остапчук М.М.</i> Формування мотивації вдосконалення виконавських навичок у самостійній роботі студентів.....	45
<i>Павлішин Н.В.</i> Музичний розвиток підлітків в умовах інтеграції мистецтв.....	53
<i>Пальоха О.А.</i> Роль задатків і здібностей у професійній музичній діяльності.....	60
<i>Піддубник В.Г., Якимчук С.Н.</i> Проблеми концертного хвилювання співаків творчого колективу.....	68
<i>Прокопович Т.Ю.</i> Педагогіка музична і музейна: сучасні тенденції взаємодії.....	74
<i>Сверлюк Я.В.</i> Методологічні підходи професійної підготовки диригента оркестрового колективу.....	80
<i>Симончук Т.Д.</i> Роль естрадної пісні у формуванні вокальної культури підлітків.....	89
<i>Радковська Л.М., Цибульська С.Ю.</i> Використання новітніх технологій на уроках музичного мистецтва в ЗОШ.....	95
<i>Тетєнєва Н.О.</i> Форми та методи розвитку музичних здібностей на уроках сольфеджіо в ДМШ.....	101
<i>Турчин Г.П.</i> Художні завдання диригента оркестру в роботі над музично-виразовими засобами.....	107
<i>Ужинський М.Ю., Капітанець Л.М.</i> Студія електронної музики як творча майстерня музиканта-інструменталіста.....	117
<i>Фарина Н.П.</i> Концертно-виконавська діяльність студентів-вокалістів: педагогічний аспект.....	124
<i>Федачко І.Б.</i> Еволюція педагогічних поглядів на процес роботи над музичним твором.....	131
<i>Хуан Ханьцзе.</i> Педагогічні умови формування готовності майбутнього вчителя музики до сценічного партнерства.....	138
<i>Цюлюпа С.Д., Цюлюпа Н.Л.</i> Педагогічні принципи викладання фахових дисциплін зі спеціальності "Музичне мистецтво".....	144

РОЗДІЛ II.

Сучасні виміри мистецтвознавства

<i>Mirosław Dymon. Kształtowanie zainteresowań i umiejętności muzycznych dzieci i młodzieży w środowisku szkolnym</i>	151
<i>Блищук Н.В. Творча майстерність піаніста-концертмейстера дитячого хору</i>	164
<i>Буцяк В.І., Турко Н.С. Культурологічні засади появи та функціонування музичних інструментів</i>	170
<i>Власюк О.П. Спадщина українського мистецтва в історичній ретроспективі</i>	178
<i>Трачук Л.Д., Гаврилюк С.В. Тульчинське училище культури в мистецькому житті Поділля</i>	189
<i>Галаган В. Технологічні основи колективного виконавства</i>	195
<i>Дзвінка Р.І. Творчий доробок Михайла Тимофіїва в контексті еволюції сопілкового виконавства</i>	204
<i>Димченко С.С. Проблеми становлення та розвитку диригентського мистецтва: здобутки і перспективи</i>	210
<i>Krous O.P., Pryt K.O. Folklor of Volyn Polissya as an important factor of formation of national self-identity of future music teachers</i>	220
<i>Крусь О.П. Регіональний музичний фольклор – інтегральна частка духовної скарбниці нації</i>	226
<i>Островська Г.Б. Творчий портрет Лідії Сергіївни Костянець</i>	232
<i>Петричук О.В. Історико-культурні передумови формування специфікацій стилю в музиці</i>	241
<i>Симончук І.А. Даюк Ж.Ю. Артистично-театральні аспекти виконавського мистецтва у творчості провідних українських баяністів</i>	248
<i>Сташук О.А. Творчо-педагогічний феномен Олександра Панасовича Довгалока</i>	254
<i>Столярчук Б.Й. Збирач народних пісень Рівненщини Петро Степанюк</i>	262
<i>Ускова А. Обряд випікання весільного короваю у селі Колом'є Славутського району Хмельницької області</i>	266
<i>Филичук М.С. Бас-гітара в культурно-мистецькому просторі: генеза, розвиток, сучасний стан</i>	275
<i>Франчук Д. Історія та народнопісенна творчість села Самчики (Старокостянтинівського району Хмельницької області)</i>	283
<i>Цапун Р.В. Українська традиція святкування масниці та відтворення обрядодій в студентському середовищі</i>	293
<i>Черніско В.А. Творчий доробок Євгенії Родзь через призму історії та спадкоємності</i>	299
<i>Шереток Р.М. Мистецьке наповнення інтер'єру культових споруд ордену кармелітів на Волині (за матеріалами праць Т. Стецького і Я. Гіжицького)</i>	306
<i>Шихова Г.І. Зародження та розвиток української музичної освіти у XVI-XIX ст.</i>	314
<i>Радковська Л.М., Яцук І.І. Сучасна бандура: новий статус академічного і професійного інструменту</i>	320

РОЗДІЛ III.

Методика музичного навчання і виховання

<i>Кардаш (Гергелюк) В.В.</i> Розвиток емоційної сфери дітей з особливими потребами засобами музичного мистецтва	325
<i>Грабiк Н.В.</i> Методи творчого самовираження учнів у вокально-хоровій роботі загальноосвітніх навчальних закладів	329
<i>Гумiнська О.О.</i> Науково-методичні засади самовираження учнів у музичній діяльності	334
<i>Гурин А.В.</i> Інструментальне музикування на уроках музичного мистецтва в загальноосвітньому навчальному закладі	338
<i>Карманюк Ю.В., Григорчук І.С.</i> Музичний фольклор в системі засобів музичного виховання молодших школярів	345
<i>Клець Т.</i> Розвиток техніки диригування у студентів музично-педагогічних спеціальностей	350
<i>Крет М.В.</i> Музика та її морально-виховні функції у процесі становлення особистості	357
<i>Лукащук О.І.</i> Роль мистецтва у професійному становленні майбутнього вчителя музики	362
<i>Крижановська Т.І., Оксенчук Д.Ю.</i> Розвиток виконавської культури учня-баяніста за методикою Петра Серотюка	370
<i>Пастушенко Л.А.</i> Принципи і підходи виховання естетичних смаків майбутніх учителів музичного мистецтва	379
<i>Пастушенко А.С., Гарбуз Т.В.</i> Вища школа в системі національно-патріотичного виховання молоді на кращих зразках народної пісенної творчості	386
Про авторів	393

РОЗДІЛ І.

ТЕОРІЯ І МЕТОДОЛОГІЯ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Бурчак І.С.

ДІАГНОСТИКА СФОРМОВАНOSTІ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ ДИТЯЧИМ АНСАМБЛЕМ СПОРТИВНО-БАЛЬНОГО ТАНЦЮ

Анотація. У запропонованій статті аналізуються результати констатувального експерименту ціннісних орієнтацій майбутніх керівників дитячих ансамблів спортивно-бального танцю. Розглянуто та визначено зміст понять ціннісних орієнтацій. Наведені критерії та рівні сформованості ціннісних орієнтацій керівника хореографічного колективу. Значна увага акцентується на діагностуванні, яке дало змогу встановити рівень ціннісних орієнтацій майбутніх керівників дитячих ансамблів спортивно-бального танцю.

Ключові слова: діагностика, критерії та рівні, ціннісні орієнтації, керівник дитячого ансамблю, спортивно-бальний танець.

Аннотация. В предлагаемой статье анализируются результаты констатирующего эксперимента ценностных ориентаций будущих руководителей детских ансамблей спортивно-бального танца. Рассмотрены и определены содержания понятий ценностных ориентаций. Приведенные критерии и уровни сформированности ценностных ориентаций руководителя хореографического коллектива. Значительное внимание акцентируется на диагностировании, которое позволило установить уровень ценностных ориентаций будущих руководителей детских ансамблей спортивно-бального танца.

Ключевые слова: диагностика, критерии и уровни, ценностные ориентации, руководитель детского ансамбля, спортивно-бальный танец.

Annotation. The article deals with the results of the observational experiment of value orientations of future leaders of children's sports ballroom dance ensembles. The content of concepts of value orientations is considered and defined. The criteria and levels of the formation of value orientations of the head of the choreographic team are presented. Considerable attention is paid to the diagnosis, which made it possible to establish the level of value orientations of future leaders of children's sports ballroom dance ensembles.

Key words: diagnostics, criteria and levels, value orientations, head of the children's ensemble, sports ballroom dance.

Постановка проблеми. Ансамблі спортивно-бального танцю сьогодні є однією з наймасовіших форм позашкільної діяльності, що сприяє розвитку творчої майстерності підростаючого покоління. Все частіше проводять змагання, конкурси та фестивалі різного рівня, збільшується кіль-

кість аматорських та професійних ансамблів зі спортивно-бального танцю. Все це впливає на його розвиток не лише як художньої, а й спортивної форми діяльності, що сприяє формуванню нових цінностей та нових способів адаптації до сьогодення для керівників ансамблів. На цьому етапі важливо зрозуміти цінності майбутніх керівників дитячими ансамблями спортивно-бального танцю, оскільки неможливо побудувати хореографічний колектив без його зацікавленого ставлення до мистецтва та спорту в цілому.

Аналіз досліджень. Проблематику сутності понять "цінність" та "ціннісні орієнтації" широко розкрито у наукових працях в різних аспектах: філософському (М.Каган, Г.Лотце, Р. Шульга та ін.), психологічному (Б. Ананьєв, М. Гальперін, Б. Додонов, О. Леонтєв, В. Мухіна, Д. Узнадзе), естетичному (Т. Адорно, Ю. Борєв, А. Гулига, В. Корнієнко, Н. Михєєва, Л. Столович, Ф. Фішер), соціологічному (Е. Алексєєв, П. Андрукович, Г. Головинський, М. Ілле, О. Семашко, В. Цукерман) та педагогічному (В. Сухомлинський, О. Ростовський, Д. Кабалєвський та ін.).

Дослідженню проблемі ціннісних орієнтацій вчителів мистецьких дисциплін присвячено роботи науковців: Л. Божовича, І. Конти Б. Асаф'єва, О. Апраксіної, Т. Беркман, В. Дряпіка, Л. Коваль, Г. Падалка, О. Рудницької, Т. Фурсенко, Г. Шевченко, Т. Цвеліх, В. Шацької, Г. Залєського, Т. Мальковської, Є. Полєнякіної, М. Сєлезньова, А. Щєголева.

Проблему діяльності хореографів-керівників дитячих ансамблів спортивно-бального дослідили в своїх працях вчені: Р. Блок, Т. Павлюк, А. Беліква, Д. Єрмаков, Ю. Соколовський, Л. Браїловська, П. Буттомер, Є. Дєніцем, О. Іванікова, А. Муром, Г. Регаццоні, А. Росі, А. Маджоні. Проте аналіз науково-педагогічної літератури засвідчив відсутність досліджень, присвячених проблемі підготовки формування ціннісних орієнтацій майбутніх керівників дитячих ансамблів спортивно-бального танцю.

Метою статті є висвітлення проблем сучасної фахової підготовки майбутніх хореографів керівників дитячих ансамблів спортивно-бального танцю, діагностування сформованості ціннісної орієнтації майбутнього вчителя танцю в процесі професійної підготовки.

Реалізуючи мету, ми вдаємося до вирішення наступних завдань: виявити критерії, показники та надати рівневу характеристику сформованості ціннісних орієнтацій майбутніх керівників дитячих ансамблів спортивно-бального танцю в процесі їхньої професійної підготовки.

Виклад основного матеріалу. Поняття "ціннісні орієнтації людини" пов'язане з загальнофілософською категорією "цінності", яка розуміється як функціональна якість об'єктивних речей і явищ дійсності [4, с.33]. Цінності є відображенням засвоєння особистістю предметів і продуктів духовної діяльності людини та мірилом, за якими здійснюється оцінювання їх властивостей. Окрім того цінності визначають суть освіти, у тому числі й у вихованні людини. Саме цінності і формування ціннісного ставлення до світу і своєї особистості в ньому є основою змісту і спрямованості виховання.

У філософському словнику під ціннісними орієнтаціями розуміється вибіркове ставлення до сукупності матеріальних, соціальних і духовних благ та ідеалів, що розглядаються як об'єкти мети і засоби для задоволення потреб особистості чи соціальної групи [6, с. 756].

Засвоєні майбутнім учителем нормативи значною мірою визначають перебіг його діяльності. Саме у процесі засвоєння соціального досвіду, формування особистих смаків, оцінок дійсності відбувається становлення й розвиток системи ціннісних орієнтацій, під якими розуміється компонент свідомості або внутрішньої структури особистості, який виявляється у вигляді ціннісного відношення особистості до дійсності, характеризує загальну спрямованість людини й фіксується в інтересах, потребах, мотивах, установках [3, с. 11-31].

Б.Г.Ананьєв розумів ціннісні орієнтації як життєву спрямованість, мотивацію поведінки людей, систему відношень, взаємопроникнення сенсу й значення, динаміку стійкості, моральну позицію особистості. Він підкреслював, що означені якості лише визначають загальний центр духовного розвитку особистості [1, с.16-178]. І. Зязюн звертає увагу на розподіл ціннісних орієнтацій у структурі педагогічної спрямованості й виділяє чотири компоненти: самоствердження вчителя; засоби педагогічного впливу; увагу до школяра; гуманістичну спрямованість [5, с. 11]. В. Ядов вважає, що ціннісні орієнтації – це поєднання знань, почуттів та прагнень людини. Завдяки їм особистість не тільки пізнає сенс життя і розуміє мету свого існування, але також самоутверджується, визначає свою життєву позицію по відношенню до громадського життя [7, с. 110]. Ціннісні орієнтації, на думку О.Дем'янчука, це певний тип оцінної орієнтовної дійсності у визначеному класі (групі, виді) суспільних цінностей [4, с.35]. Щодо функції ціннісних орієнтацій, то Л. Лесохіна розуміє під нею регулювання поведінки як осмисленої дії у визначених соціальних умовах [2, с. 23].

Проведений аналіз дав змогу узагальнити теоретичні положення, що становлять основу визначення специфіки ціннісних-орієнтацій майбутніх керівників дитячих ансамблів спортивно-бального танцю, а саме: ціннісні орієнтації є елементом психологічної структури особистості й становлять сплав здібностей, смаків, інтересів, потреб тощо; ціннісні орієнтації формуються в танцювальній практиці; основу ціннісних орієнтацій, реалізованих у навчанні, складають мотиви фахової діяльності.

Отже, проведений аналіз дає можливість визначити ті підходи до категорії "ціннісні орієнтації", які найбільше відповідають ціннісно-орієнтаційному компоненту майбутнього керівника дитячого ансамблю спортивно-бального танцю, та виявити критерії, що визначають професійну зацікавленість студентів до хореографічного мистецтва та орієнтованість їх на професію керівника ансамблю спортивно-бального танцю. а саме: сформованість художніх смаків; стійкого інтересу до мистецтва, зокрема

спортивно-бальної хореографії; вміння оцінити зміст хореографічного твору спортивно-бального танцю.

За вищезазначеними критеріями діагностичної методики було встановлено характеристику рівнів сформованості ціннісних орієнтацій у процесі професійного становлення майбутнього керівника дитячого ансамблю.

Низький рівень сформованості ціннісних орієнтацій майбутніх керівників дитячих ансамблів спортивно-бального танцю виявився у переважно негативному або невизначеному ставленні студентів до різних аспектів майбутньої професійної діяльності, студенти цього рівня з поверхневими ціннісними орієнтаціями, хореографічні твори оцінюються без аргументації особистісної позиції. Мотивація навчально-педагогічної діяльності поверхова, елементарна аргументованість суджень щодо вибору професії вчителя спортивно-бального танцю. Художні смаки взагалі не сформовані.

До середнього рівня віднесено студентів, що не здатні комплексно усвідомлювати перцепцію, їхнє сприйняття складається лише з поверхневих оцінок. Художні смаки слабо розвинені та сповнені стереотипами. Інтерес до хореографії, а особливо спортивно-бального танцю недостатньо сформований.

Достатній рівень характеризується професійною обізнаністю, оперативністю й дієвістю знань студентів, які виявляли позитивне, але в окремих випадках невизначене ставлення до різних аспектів професійної діяльності. До цього рівня віднесено сформованість ціннісних орієнтацій, студенти здатні визначити естетичну цінність хореографічного твору, хоча відчують труднощі в аргументації особистісної позиції. Мотивація навчально-педагогічної діяльності достатня, характеризується позитивним ставленням до роботи, бажанням спілкуватися з дітьми й мистецтвом. Художні інтереси відносно стійкі, художній смак розвинутий.

Високий рівень сформованості ціннісних орієнтацій керівника ансамблю спортивно-бального танцю був притаманний студентам, які виявляли чітко виражене позитивне ставлення до різних аспектів професійної діяльності, та осягнення студентами глибинного змісту хореографічної діяльності, що забезпечує творче та особистісне удосконалення. Цьому рівню притаманна сформованість рис характеру відносно обраної професії та стійке прагнення до самовдосконалення, позитивне ставлення до роботи. В студентів художньо-естетичні інтереси стійкі, художній смак сформований.

Для з'ясування рівня сформованості стійкого інтересу студентів до хореографічного мистецтва нами були задані питання, в яких студентам було запропоновано назвати улюблені хореографічні номери чи балетні постановки зарубіжних та вітчизняних хореографів.

Улюбленими хореографічними номерами та балетними постановками сучасних українських хореографів студенти вважають балети поставлені К. Томільченком "Барон Мюнхаузен", "Вартові мрії", "Дім таємничих пригод", хореографічні номери М. Вантуха "Подоланочка", "Танець з

бубнами", "Ляльки", "Гуцульський танець", "Україно моя", балет "Кармен" Радуги Поклітару, балет "Maks and Val our way" Максима Чмерковського.

Студенти, які змогли назвати улюблений хореографічний номер чи балет та їхнього хореографа, отримували один бал. Опитувані, які назвали від 9 і більше творів, були оцінені найвищим балом (9-10 балів) і склали 7% всіх опитуваних. Від 7 до 8 названих творів, віднесено до достатнього рівня (7-8 балів), що набрало 17% студентів. Названі хореографічні номери студентами кількістю від 4 до 6 оцінені середнім рівнем (4-6), який здобули 58% досліджуваних. 18% опитуваних, які змогли назвати до 3-х улюблених творів, були віднесені до низького рівня сформованості ціннісних орієнтацій (1-3 бали).

По такому ж принципу було окремо оцінено названих улюблених танцівників спортивно-бального танцю латиноамериканської та європейської програм. Улюбленими танцівниками європейської програми спортивно-бальних танців у студентів є: М. Гоззолі, Е. Даніут, Д. Жарков, О. Куликова, А. Бижокас, К. Демидьєва, В. Гарбузов, В. Пино, К. Мензінгер; танцівників латиноамериканської програми спортивно-бального танцю студенти обрали: В. Крикливого, А. Мельникову, Ю. Загоруйченко, Р. Коккі, К. Мошенську, А. Цатуряна, С. Гудино, Д. Палей, А. Балана, А. Ланжелла, Дж. Льюніс, М. Малітовського, А. Дикого, Д. Чеснокову, К. Смірнову, С. Де Філіпо. До високого рівня віднесено 10% студентів. Достатнього рівня досягли 28% всіх опитуваних. Середній рівень отримали 45 % досліджуваних. Низький рівень інтересу до бальної хореографії отримали 17 % студентів.

Відтак до високого рівня інтересу до хореографічного мистецтва, а особливо спортивно-бального танцю віднесено – 8%. До достатнього рівня віднесено – 23%. Студенти з середнім рівнем інтересу – 52%. Низький рівень інтересу до хореографічного мистецтва склали 17% опитуваних.

Визначаючи уподобання студентів до різних видів мистецтва, ми дійшли висновку, що серед студентів у музичному мистецтві користуються попитом твори популярних сучасних зарубіжних (В. Хьюстон, Дж. Тімберлейк, Ріанна, Мадонна, А. Ламберт, Стінг, Бруно Марс) та вітчизняних виконавців (гурт Океан Ельзи, Х. Соловій, М. Барських, С. Лобода, Монатік, гурт Hardkiss). Це пов'язано з тим, що студенти у своїй танцювально-творчій діяльності спираються на сучасну всесвітньо відому музику.

Схожа картина щодо художніх смаків студентів спостерігається і у кіномистецтві та театральному мистецтві. Улюбленими фільмами студентів були обрані: Б. Лурман "Мулен Руж", "Великий Гэтсби", Дж. Шумахер "Привид опери", О. Паркер "Доріан Грей", Дж. Кемерон "Титанік", К. Коламбус "Один вдома", Б. Ступка "Тарас Бульба", "Кайдашева сім'я", Г. Сенкевича "Вогнем і мечем". Серед творів театрального мистецтва були названі: "Лебедине озеро", "Кармен", "Украдене щастя", "Дон Кіхот", "Попелюшка", "Жизель", "Лускунчик", "Ромео і Джульєтта", "Тіні забутих предків" тощо.

Серед улюблених творів літературного мистецтва студентів були названі: Л. Толстой "Анна Кареніна", "Війна та мир", Т. Шевченко "Катерина", В. Гюго "Собор Паризької богоматері", Дж. Оруелл "1984", вірші Л. Українки, Т. Шевченка, С. Єсеніна, О. Пушкіна, Л. Костенко, а також твори І. Шоу, Г. Роббінса, М. Гоголя, Ч. Дікенса, О. Дюми, О. Уайльда тощо.

Певні труднощі виникли у написанні улюбленого твору образотворчого мистецтва. Лише 26% опитуваних змогли назвати улюблений твір, серед яких: І. Шишкін "Ранок в сосновому лісі", В. Ван Гог "Зіркова ніч", О. Шупляк "Яблуні цвітуть", "Кобзар", І. Репін "Запорожці пишуть лист турецькому султану" та інші. Окрім того були названі наступні митці: С. Далі, І. Левітан, П. Пікассо, Р. Санті, Мікеланджело.

Отримані дані вказують, що студенти художньо-педагогічного факультету, спеціальності бальна хореографія, в більшості віддають свою перевагу кіномистецтву та музиці, водночас мало цікавляться літературою та образотворчим мистецтвом, а тому ми вважаємо, що одним з головних завдань викладачів є покращення рівня художньої культури студентів загалом.

Визначаючи рівень сформованості художніх смаків студентів, ми дійшли висновку, що 13% студентів мають високий рівень сформованості художнього смаку, цікавлячись різними видами художньої діяльності; 28% студентів володіють достатнім рівнем, спроможні оцінити та визначити переваги кожного окремого виду мистецтва, але не всіма цікавляться; середній рівень сформованості художнього смаку мають 47% реципієнтів, які володіють вибірковими уподобаннями в мистецтві; студенти, що ще не визначились до кінця в своїх смаках складають 12% опитуваних і відносяться до низького рівня.

Аналіз студентів до здатності оцінити зміст хореографічної постановки виявив, що 14% опитуваних завжди здатні повністю зрозуміти зміст хореографічної постановки, його художні образи та хореографічну лексику. 43% опитуваних у більшості випадків спроможні оцінити жанрову різноманітність, видовищність та неповторність хореографічної композиції. В свою чергу 33% респондентів відчують певні труднощі у вираженні власної думки, що відноситься до художнього змісту в хореографічному номері. Окрім вище сказаного, 10% студентів мають вузький спектр емоційних та образно-змістових характеристик хореографічних номерів, та недостатньо розвинуте асоціативне мислення. (див. табл. 1).

Таблиця 1

Рівні сформованості ціннісних орієнтацій студентів

Рівні	Високий		Достатній		Середній		Низький	
	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%
Сформованість інтересу до хореографічного мистецтва	7	8	19	23	42	52	14	17
Здатність до естетичної оцінки хореографічних номерів	12	14	35	43	27	33	8	10
Сформованості художнього смаку	11	13	23	28	38	47	10	12
<i>Середнє значення</i>	12		31		44		13	

Отже, узагальнення результатів діагностики ціннісних орієнтацій майбутніх хореографів надає можливість зробити висновок про рівень їх сформованості і вказує, що більшість студентів мають середній рівень ціннісних орієнтацій (середнє значення 44%). Такі кількісні показники свідчать про недостатню сформованість ціннісних орієнтацій майбутніх керівників дитячих ансамблів спортивно-бального танцю та необхідність розроблення педагогічних умов для ефективнішого її формування.

Список використаних джерел

1. Ананьев Б. Г. Человек как предмет познания / Б. Г. Ананьев. – М.: Педагогика, 1980. – 178 с.
2. Вершловского С. Г. Особенности социально-профессиональной позиции молодых учителей: Сборник научных трудов / С. Г. Вершловского, Л. Н. Лесохиной. – Л.: Научно-исследовательский институт общего образования взрослых, 1981. – 41 с.
3. Волкова В. А. Формирование профессионально ценностных ориентаций будущего учителя музыки : дис. канд. пед. наук : 13.00.04 / Волкова В. А. – К., 2000. – 166 с.
4. Дем'янчук О. Н. Педагогічні основи формування художньо-естетичних інтересів школярів / О. Н. Дем'янчук. – К., 1997. – 63 с.
5. Зязюн И. А. Основы педагогического мастерства / И. А. Зязюн. – М.: Просвещение, 1989. – 302 с.
6. Шинкарук В. І. Філософський словник / В. І. Шинкарук. – К.: Вид-во УРЕ, 1986. – 800 с.
7. Ядов В. А. Социальная психология: история, теория, эмпирические исследования / В. А. Ядов. – Л.: 1979, 120.

Наукове видання

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Збірник наукових праць

Випуск 4

Відповідальні за випуск
Сверлюк Ярослав Васильович
Шевчук Степан Іванович

Технічний редактор
Віталій Власюк

*Редакційна колегія не завжди поділяє погляди авторів,
висвітлені у збірнику.
За достовірність фактів, точність цитат та можливі помилки
повну відповідальність несуть автори опублікованих матеріалів.*

Підписано до друку 23.03.2017 р. Формат 60x84 1/16. Папір офсет.
Гарнітура «Times». Друк офсет. Ум. друк. арк. 23,02. Наклад 100 пр. Зам. 18.
Видавництво «Волинські обереги».
33028 м. Рівне, вул. 16 Липня, 38; тел./факс: (0362) 62-03-97;
e-mail: oberegi97@ukr.net

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта
видавничої справи ДК № 270 від 07.12.2000 р.

Надруковано у друкарні видавництва «Волинські обереги».